

GENSCHE WOORDE EN UITDRUKKIJNGE

Deel XIV

kaak, kaak,
nen twiedekker!

Bijien geschert...
en oetiekemol deur

Eddy Levis & Gill. Van Geert

**Hij hee zijn moeder
heur jongskes op-
geete, 't hoar hang
nog onder zijne
neuze**

Syn.: "Hij hee nogal
ne voagbustel hange,
ne firme moustas,
veel hoar onder zijne
neuze.": hij heeft een
(zware) snor.

**Tege malkoars ker-
re rije**

Syn.: "Ge goat mij
hier nie te vele ko-
me ambeteeren hin?
Hier een beetse in
mijn roape komen
schijte, ventse? Mijn
gat nie afsnije, zul-
le!": iemand in de
wielen rijden, tegen-
werken, dwarsbo-
men.

**Oas elk zijn plan-
kier kuist, es de
stroate proper**

Syn.: "Moeid U (mee Uw eige zoakes) moeit er U nie mee, moeid U mee 't Uwe, gire gemoeid en nie gevraagd, minst moeis best (ieder mee zijnen eige neef), ge zijt ne moeialstirt, ge zij moeialachtig, gij mee al Uw moeialderije".

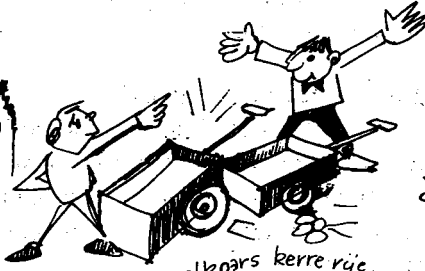
"Moeyde men elck metten zijnen twaer best" (Proverbes, 139, 1568): Als iedereen zich met zijn eigen zaken bemoeit, zal alles wel gaan.

Vuile was moede thuis wassche

Syn.: "Ge moet U vuil dijngen in de famielde wassche": intieme zaken of familieaangelegenheden moet je niet naar buiten brengen.

Hij hee zijn
moeder heur jongste
opgeete, t h-ar hang
nog onder zijne
neuze.

Tege malkoars kerre rje...

oas elk zijn plankier
kuist, es de str-ate proper.

vuile was
moede thuis wassche.

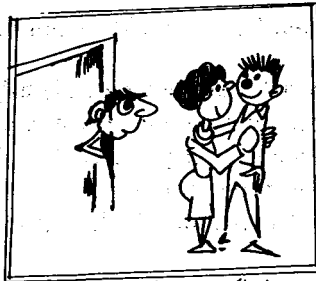
Excuseer myner bult
es neh huige rugge.

diene mens kun nog :/!
een beetse zoage ... zulle...

My stoa'c mee mijne mond
vol tande...

mee U, benkik uit t'slameur.
gij zij, mijne hertelap.

Excuseer mijnen bult, 't es nen huuge rugge

Syn.: "Excuseer mijnen bult, 't es nen huuge schêwer (: schouder), beloften en zijn gien zand veur de wind, 't zijn gien beloften in de moane, belofte moak schuld en die ze nie voldoet die krijg nen bult, veur mij zijn da gien belofte woar dadde pruime mee stooft zul!": Excuus, belofte maakt schuld.

Diene mens kan nogal een beetse zoage zulle

Syn.: "Es mij da nen hêrefritter, den diene kan nogal hêrefritte, es dat een zoage oas 't hij begint, hij kan nogal een zoage (zoagske) spanne, geeft hem ne pezerik (: bullepees) en een kîske (: kaarsje) om zijn zoage te smîren, hij es wrie zoagachtig, 't es ne zoagklant, ne zoageman, een zoagkonte (: vr.), es mij da een zoagmachine": zaniken.

Nu stoa'k mee mijne mond vol tande

Syn.: "Ze stond doar nogal te koekeloere, te goape, te kijke, z'es veur 't huufd geslege, ze wist nie mier van wa paroché da ze was, ze was heure kluts kwijt": ze wist niet wat zeggen.

De jongen ernaast is een toespeling op het lied: "Mijne vlieger mee zijne stîrt"..., een oud Gents volksliedje dat in 1971 door de Gentse zanger Walter De Buck op plaat is gezet en later tijdens de Gentse feesten zowat de onsterfelijkheid ingezongen is.

"Ne vlieger zonder stîrt en es de klêwe nie wîrd" (klêwe: bol touw, kluwen waarmee kinderen hun vlieger oplaten): het loont de moeite niet.

"Hoe langer de klêwe, hoe moeilijker om t'hêwe", klêwe (buzze) geven": zich haasten bij het werk of tijdens het gaan.

Als aardigheidje drukken wij op de volgende bladzijde de volledige tekst van het lied af.

Wie tussen de lijnen leest ontdekt de dubbele bodem.

Mee u benne kik uit 't slameur, ge zij mijne hertelap

Slameur: "In 't slameur zitte, me zitte nog niet weinig in 't slameur, me zitten in de patatte (petaoters, in de penoare)": in de beslommeringen, de drukte, de bedrijvigheid, de last, de problemen.

"Uit 't slameur zijn" betekent: niet langer in de beslommeringen zitten, uit de problemen zijn.

Hertelap: Syn.: "mijn lieveke, mijne lievelijnk, mijn zoetse, mijn loetse, mijn loele, mijn hertse, mijn hertenoagelke, mijn hertevelleke, mijn engelke, mijn troetelke, mijn troetelmanneke, mijn troetelwijveke, mijn troetelmutske, ge zijt mijn petoaterbeschootse, mijn petoaterke": koosnaampjes voor iemand die men graag mag; zowel op kinderen als op volwassenen toegepast.

"En zijde gij kwoad op mij

ge zij gij toch mijn loetse,

ja mijn loetse zijde gij"

(Uit den Gentschen Volksmond", deel II, p. 23, nr. 98)

't Vliegerke

'k Ben nie al te zot van 't spel,
Moar 'k vange girre mussche
Moarblen toppe kan ik wel
Moar doarin benne'k nie fel
'k Zie tegewoerdig overal
En uuk al in mijn stroatse
Jonges schuppen op nen bal
Moar'k spele 't liefst' van al

Refrein :

Mee mijne vlieger
En zijne stirt
Hij goat omhuuge
't Es 't ziene wirt
'k Geeve moar klèwe
Op mijn gemak
'k Hè nog twie bollekes
In mijne zak.

Mietse van de koalmarchan
Een meiske uit mijn stroatse
Keurde mijne « cerf-volant »
En z'hoa ter 't handje van
Want zuu rap als mee de wind
Woas z'an't speele mee mijn klèwe
En ze riep : « 't Es 't speele wirt
Want hij hee ne goeie stirt! »

Refrein

Tseef liet zijne vlieger op
Van tsoepe, tsoepe, tsoepe.
Maar hij stuiktg'op zijne kop
En muile dat hij trok
Zijn spankuurde was veel te kort
En mee zijn tsietse klèwe
En doarbij was zijne stirt
Gien sieke toebak wirt

Refrein

Loatst op het St.-Denijsplein
Mijne vlieger was an't zweeve
d'Er kwamd' een wijf, een gruoet fenijn
En ze zei : « Da mag nie zijn ».
Hij hang te veel in mijne wig ».
En ze begost er an te sleure
En op ien twie drij, pardaf
De kuurde schoot er af...

Refrein

Hij was goan vliege,
al mee de wind
'k Stonde te schrieme
k' Was moar een kind
Mijnen bol klèwe
Die ging ne gank
Da zal'k onthèwe
Mijne leeve lank

Straatlied

GOE NIEUWS VEUR DE DIEJE DIE GENS KLAPPE!

De derde vermeerderde druk van "**Kaak, kaak, nen twiedekker**" van Van Geert-Levis zal begin december terug verkrijgbaar zijn op aandringen van vele Gentenaars die na de uitverkoop van de 2de vermeerderde druk bot vingen en op hun Gentse dialecthonger bleven zitten. Geïnteresseerden bellen zo snel mogelijk naar het A. Vermeylenfonds (uitgever: tel. 09/2230288) om hun exemplaar te reserveren. De rest zal als zoete broodjes met de eindejaarsfeesten in de Gentse boekhandels van de hand gaan.

Op zondagmorgen 28 november a.s. geeft auteur Eddy Levis, tevens voorzitter van het V.I.A.T. een lezing over Fabrieksgents onder de titel: "**De relatie tussen het Gentse dialect en de fabriek**" in het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (M.I.A.T.) Minnemeers 9 te Gent. Aanvang 10.30u. Deelname 100 fr., V.I.A.T.-leden gratis.